

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งานและบุคคลทั่วไปทั้งในด้านบวกและด้านลบ และเป็นปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม ชุมชนและครอบครัว เช่นปัญหายาเสพติด การประทุพผิตนไม่เหมาะสมกับเพศและวัย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยกำลังศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3-4) โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคมได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงใคร่ขอความร่วมมือกับกรมวิชาการ และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และผู้ปกครองนักเรียน จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนขึ้น โดยมุ่งหวังว่าครูและผู้ปกครองนักเรียนทุกคนสามารถให้ความดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ ทั้งด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นหรือลุกลามมากขึ้น ทั้งนี้มีการทำงานอย่างมีระบบมีขั้นตอนพร้อมวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีการประสานงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดทั้งครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นทีมที่มีคุณภาพและตรวจสอบได้ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้ทั้งนักเรียน บุคลากร ผู้ปกครองและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียน รวมทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัด ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางที่กรมสามัญศึกษา (เดิม) จัดทำขึ้น (โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม, 2553, หน้า 4)

จากรายงานทางสถิติของกรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 20-24) พบว่า ปัญหาของวัยรุ่นใน โรงเรียนร้อยละ 30 ของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะ ต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางอารมณ์มีอาการซึมเศร้า ท้อแท้ และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ เยาวชน 1 ใน 10 เท่านั้นที่ได้รับการช่วยเหลือให้เข้าใจปัญหาของตนเอง และสามารถใช้ศักยภาพ ของตนเองในการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1) ดังนั้นภาพแห่งความสำเร็จซึ่งเกิด จากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับ โดยเฉพาะ ครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งผู้ปกครอง และชุมชน

เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างใกล้ชิดด้วยความรัก ความเมตตาที่มีต่อนักเรียน รวมทั้งความภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1)

กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา จึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้กระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน กรมสามัญศึกษาจึงได้มีนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ในการที่จะดำเนินการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้โรงเรียน จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเร่งแก้ปัญหาเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียน โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง วัด และชุมชน นโยบายดังกล่าวสถานศึกษาจะต้องดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 หมวดที่ 2 มาตรา 33 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาต่าง ๆ อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาก็ยังต้องดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประชุมชี้แจงทำความเข้าใจและขอความร่วมมือในการดำเนินงานจากบุคลากรในสถานศึกษาให้ครูอาจารย์ทุกคนในสถานศึกษาถือเป็นภาระหน้าที่หลักอย่างหนึ่งที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอน สถานศึกษาจะต้องมีการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทุกระดับ ผู้ปกครองและชุมชน จะต้องดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก โรงเรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะดูแลใส่ใจนักเรียนอย่างใกล้ชิด สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ ทำให้ทราบความเปลี่ยนแปลงและสามารถหาวิธีการป้องกันหรือแก้ปัญหาได้ทันการณ์ เนื่องจากทุกปัญหาของนักเรียนหากไม่ได้รับการช่วยเหลือในเบื้องต้นปัญหาก็จะลุกลามมากขึ้นจนซับซ้อนยากต่อการแก้ไขในที่สุด เมื่อนักเรียนอยู่ที่โรงเรียนก็จะมีครูช่วยทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ในช่วงเวลาหนึ่ง ฉะนั้นการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 5)

ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ครูที่ปรึกษานับเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะสามารถดูแล กำกับ ติดตาม นักเรียนอย่างใกล้ชิด ในขณะที่เดียวกันผู้ปกครอง

นักเรียนก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าครูที่ปรึกษาที่จะต้องดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิดเช่นกัน เนื่องจากนักเรียนที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรม อารมณ์ และสังคม อันอาจนำไปสู่การเกิดปัญหาที่รุนแรงยากที่จะบำบัดรักษาได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือป้องกัน ดังนั้นโรงเรียนและครอบครัวจึงมีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างสำคัญยิ่งในการดูแล แนะนำ สั่งสอน ฝึกฝน กล่อมเกลา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการของนักเรียนให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านความคิด ความสามารถ ความมีจิตวิญญาณเป็นของตนเอง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 ที่กำหนดว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนในการจัดการศึกษา กล่าวคือ ในการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับครูที่ปรึกษาเพื่อช่วยกันพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าสูงสุดเหนือทรัพยากรใด ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถรู้จักเข้าใจดูแลช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2542, หน้า 5)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องมีการทำงานที่ประสานสอดคล้องเป็นกระบวนการทำงานที่เป็นทีมจึงจะประสบความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียน นักวิชาการได้ให้ข้อสังเกตว่า การสร้างทีมงานเป็นเทคนิคการพัฒนาองค์การ เป็นการพยายามแก้ปัญหาอย่างมีระบบและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ เพราะการทำงานเป็นทีมเป็นวิธีการที่ทำให้สมาชิกสามารถตรวจสอบพฤติกรรมของตนเองและค้นหาสาเหตุของการกระทำอันจะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานและส่งผลถึงความมีประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม (สุนันทา เลาหพันธ์, 2541, หน้า 136)

การบริหารบุคคลแผนใหม่ ให้ความสนใจในการปฏิบัติงานเป็นทีมอย่างมากเพราะการร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเป็นเทคนิคการบริหารอันสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางของกรมสามัญศึกษาที่มุ่งเน้นการนำรูปแบบของการทำงานเป็นทีมมาใช้ในระบบ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามโครงสร้างคณะกรรมการประสานการทำงานระหว่างคณะกรรมการและบทบาทหน้าที่ของกรรมการในแต่ละคณะจะมีรูปแบบโครงสร้างตามระดับชั้น คณะกรรมการทุกคณะปฏิบัติงานเชื่อมโยงถึงกัน เพื่อให้เกิดการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และต้องร่วมมือทำงานเป็นทีม (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 33-34) กระทรวงศึกษาธิการ

โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรมสุขภาพจิตได้ตระหนักถึงสภาพปัญหา และให้ความสำคัญต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้กระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานงานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้ง วิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล การยึด นักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน การแก้ปัญหาหรือการ ส่งเสริม จึงเป็นสิ่งจำเป็น ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองหรือชุมชนที่ เกี่ยวข้อง การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา ขั้นพื้นฐานนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่าง มีระบบ มีประสิทธิภาพและเพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชนมีการ ทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 3) หลักการ ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตามีส่วนสำคัญต่อ การพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เจริญเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป การทำงาน อย่างมีระบบมีกระบวนการทำงาน มีหลักการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือ ต่าง ๆ เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคน ทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่า ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 11)

โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้กำหนด กลยุทธ์ เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ในการ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายว่า โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง ชัดเจน มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครบทุกขั้นตอน และร้อยละของ นักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ ลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2553 พบว่า ผลการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมเป็นที่น่าพอใจ แต่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านต่าง ๆ พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง การคัดกรอง มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง การส่งเสริม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง การป้องกันและแก้ไข มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง และการส่งต่อ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นว่าผลการดำเนินงานระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม แต่ด้านการส่งเสริม นักเรียนนับว่ามีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มปกติถ้าไม่ได้รับการส่งเสริมไปในทางที่ดี แล้วอาจกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาได้ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา เมื่อได้รับการแก้ไขหรือช่วยเหลือแล้ว ถ้าขาดการส่งเสริมที่ดีจะเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาต่อไป ดังนั้น การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือแม้แต่ผู้ปกครอง จะต้องให้การดูแลเอาใจใส่ทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม, 2553, หน้า 4)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ของครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าการทำงานยังมีปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ฉะนั้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามมุ่งหวัง ดังนั้น ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยเครือข่ายหมู่บ้าน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จำแนกตามระดับชั้น
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จำแนกตามวุฒิการศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จำแนกตามเพศ

ความสำคัญของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม
2. การวิจัยครั้งนี้ นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จำแนกตามระดับชั้นแตกต่างกันหรือไม่
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จำแนกตามเพศแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

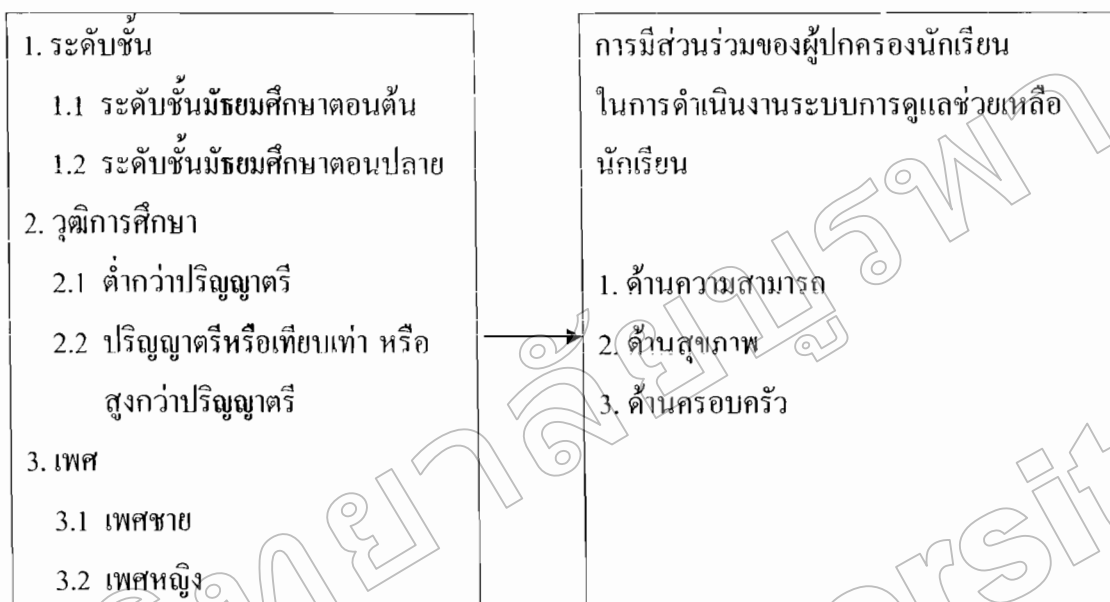
1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคมที่มีระดับชั้นต่างกัน ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกัน
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคมที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกันในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกัน
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคมที่มีเพศต่างกัน ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม ตามกรอบความคิดของ กรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 20-24) ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนที่ควรทราบ 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว โดยศึกษาเปรียบเทียบตามตัวแปรต้น ระดับชั้น วุฒิการศึกษา และเพศ ของผู้ปกครอง ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม ปีการศึกษา 2554 จำนวน 499 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม จำนวน 217 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มประชากรของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดระดับชั้น เป็นชั้นในการสุ่ม และได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่
 - 3.1.1 ระดับชั้น จำแนกเป็น

3.1.1.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.1.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1.2 วุฒิกการศึกษา

3.1.2.1 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2.2 ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 เพศ

3.1.3.1 เพศชาย

3.1.3.2 เพศหญิง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียน 3 ด้าน

3.2.1 ด้านความสามารถ

3.2.2 ด้านสุขภาพ

3.2.3 ด้านครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือป้องกันแก้ไขปัญหา อบรม ดูแลเอาใจใส่ และร่วมประเมินผลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อถึงตัวนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ด้านความสามารถ หมายถึง การดูแลช่วยเหลือของผู้ปกครองต่อนักเรียนในประเด็นความสามารถทางการเรียนและความสามารถอื่นของนักเรียน ได้แก่ การติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งรายภาคและรายปีการศึกษา พฤติกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ความตั้งใจและความสนใจเรียน การมาและการขาดเรียน ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การปรับตัว ความสามารถทางเชาว์ปัญญา การร่วมกันพัฒนาความสามารถทางสมอง และการแสดงออกทางความสามารถพิเศษ

1.2 ด้านสุขภาพ หมายถึง การดูแลช่วยเหลือของผู้ปกครองต่อนักเรียนในประเด็นเกี่ยวกับสภาพร่างกาย จิตใจและพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย โรคประจำตัว ความบกพร่องหรือความพิการทางร่างกายเกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ การร่วมกันสนับสนุนและพัฒนาสุขภาพร่างกายทางด้านปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม

ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ชีวิตความเป็นอยู่ การร่วมกันพัฒนาทางด้านจิตใจ พฤติกรรม การแสดงออกทางด้านอารมณ์ พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อการเรียนเกี่ยวกับสมาธิสั้น การไม่อยู่นิ่ง พฤติกรรมเบี่ยงเบนในทางที่ไม่เหมาะสม บุคลิกภาพ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีงามกับเพื่อน ครู ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปและการดำรงชีวิตที่ดี

1.3 ด้านครอบครัว หมายถึง การดูแลช่วยเหลือของผู้ปกครองในประเด็นเกี่ยวกับ สภาพทางด้านเศรษฐกิจและการคุ้มครองนักเรียน ได้แก่ การหารายได้มาสนองความต้องการ ปักจ้ยพื้นฐานของครอบครัวตั้งแต่อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค การร่วมกัน ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว สนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนอื่น ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน การแสดงออกตามบทบาทหน้าที่การเป็น ผู้ปกครองที่ดีโดยการอบรม สั่งสอน เลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดี ของบุคคลในครอบครัว รวมทั้งการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ อันเกิดจากการใช้สารเสพติด และอันตรายอื่น ๆ

2. ผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลผู้ให้การอบรม เลี้ยงดู คุ้มครอง ดูแล รักษา ควบคุม นักเรียนที่อยู่ในปกครอง ได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง และผู้อุปการะ ในการวิจัยนี้กำหนดให้ นักเรียนเลือกผู้ปกครอง 1 คนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ระดับชั้น หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ตามระดับชั้น ดังนี้

3.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. วุฒิกการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งเป็น

4.1 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

4.2 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาตรี

5. เพศ หมายถึง เพศของผู้ปกครองนักเรียน แบ่งเป็น 2 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

6. โรงเรียนแปลงยาวพิทยาคม หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งได้แก่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เลขที่ 97 หมู่ 7

ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6